

ak1050 Sundom centrum

Utlåtanden och åsikter (sammanfattning) i utkastskedet samt bemötandena av dem

Utlåtanden

1. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten.....	2
2. Österbottens räddningsverk	4
3. Österbottens förbund	5
4. Österbottens museum	6
5. Vasa elnät Ab	7
6. Fingrid	7
7. Sundom områdeskommitté	7

Åsikter

1. Privatperson A.....	9
2. Privatperson B.....	9
3. Privatperson C.....	9
4. Privatperson D	11
5. Privatperson E.....	12
6. Vaasan Perheravintolat Oy	13
7. Sundom bygdeförening.....	13
8. Ådran, Bredsundsträsket jämte bigrenars dikessammanslutning	16
9. Privatperson F	16
10. Privatperson G	17
11. Privatperson H	17
12. Privatperson J.....	18
13. Privatperson K.....	19
14. Privatperson L	19
15. Pensionärshemsföreningen Hemgården r.f.....	19
16. Vasa bygnadsreparation Ab	20

Utlåtanden

1. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Österbotten	Bemötande
<p>Markanvändning</p> <p>I anslutning till utkastskedet har en omfattande utredning gjorts över projektets konsekvenser för områdets kultur- och trafikmiljö och de här konsekvenserna har beskrivits på ett bra sätt i planbeskrivningen. I beskrivningen kommer också bra fram de olika intressegruppernas mål med tanke på utvecklandet av området.</p> <p>På planområdet finns största delen av områdets skol- och dagvårdsservice samt betydande enskilda byggnadshistoriskt värdefulla objekt (prästgårdsområdet och museiområdet).</p> <p>I planbeskrivningen framkommer bra motsättningen mellan den markanvändning som planerats på området och trafiksäkerheten, vilket ännu försvåras av Sundomvägens status som specialtransportrutt. Trafikmängderna för den nya kommersiella servicen har bedömts utifrån guiden Liikennetarpeen arviointi maankäytön suunnittelussa (Suomen ympäristö 27/ 2008) Med beaktande av områdets läge och trafikbehovet kan guidens kalkylerade värden anses vara tillräckliga med tanke på planeringen.</p> <p>På centrumområdet är den allmänna fartbegränsningen 50 km/t, men både i detaljplanen och i vägplanen borde för trafikområdet och dess närhet anvisas konstruktionsmässiga och visuella farthinder som minskar situationshastigheten, vilka också har beskrivits i planbeskrivningen.</p> <p>Med tanke på förbättrande av områdets trafiksäkerhet är ett centralt projekt genomförande av den s.k. Hamnvägen, vilken skulle styra huvuddelen av den tunga trafiken samt specialtransporterna som går genom området utanför byområdet</p> <p>Enligt Markanvändningen uppfattning ska de trafikmässiga detaljpanelösningarna i Sundom centrum förbättra trafiksäkerheten med hållbara åtgärder med tanke på bybilden och landskapet. Genomförandet av en eventuell underfart förbättrar inte nödvändigtvis trafiksäkerheten, om det viktigaste målet med tanke på centrum är att minska körhastigheterna och prioritera den lätta trafiken.</p> <p>I alternativ 2 i utkastskedet har centrums kommersiella service placerats bättre sett ur landskapsstrukturens synvinkel. I lösningen har också torgrummets placering beaktats bra samt småskalighet i byggandet som passar i bystrukturen. Alternativet möjliggör vid behov också ett</p>	<p>I detaljplanen har inte fastställts någon utrymmesreservering för en underfart under Sundomvägen. Ärendet har överenskommit med trafikansvarsområdet vid NTM-centralen i Södra Österbotten.</p> <p>I förslagsskedet stannade man för alternativ 1 i huvudsak därför att det var önskemålet hos företagaren som äger Grillkiosken Grillo. Enligt företagaren skulle placeringen vid randen till torgområdet vara trafikmässigt svårt. Grillkiosken har använt åkerområdet under sommaren i sin verksamhet för olika evenemang.</p>

körservitutet för PL-kvartersområdet via kvartersområdet för affärsbyggnader (KL) från Kronviksvägen.

I alternativ 1 har med byggnadsytorna bättre/noggrannare anvisats det eftertraktade byggnadssättet i kvarteren 7 och 5 (PL-1 och AP-kvartersområdena) och tillräckligt med anvisningar om ett byggnadssätt som anpassas till bybilden har utfärdats i beskrivningen och andra planbestämmelser.

Vid planeringen har områdets värdefulla byggnadsbestånd beaktats mångsidigt. Även miljövärdena har beaktats i markanvändningslösningarna.

Utöver skyddsförslagen har i beskrivningen även områdets landskapsstruktur beaktats på ett bra sätt. Bestämmelserna som gäller underhållet av den skulle emellertid vara bra att precisera ännu i förslagsskedets planbestämmelser.

Skyddsbehovet för Sundoms gamla skolbyggnad borde bedömas ännu i förslagsskedet.

I detaljplanebeskrivningen och bestämmelserna ska vid behov sura sulfatjordar och dagvattenlösningar beaktas.

Dessutom borde konsekvenserna av affärsbyggandet för funktionsdugligheten och konkurrenskraften för områdets kommersiella service bedömas.

Ansvarsområdet för trafik

Sundomvägen och Näsvägen har märkts ut i detaljlaneutkastet med LT-beteckning. Kronviksvägen har i det ena alternativet märkts ut som gata och i det andra med LT-beteckning. Kronviksvägen och Näsvägen ska i detaljplanen märkas ut som gata. På Sundomvägen kan LT-beteckningen användas.

Hos staden pågår utarbetandet av en vägplan för byggande en led för lät trafik längs Kronviksvägen. I anslutning till den ska Kronviksvägen upphävas som landsväg. Vägplanen ska överensstämma med detaljplanen i det skede då vägplanen godkänns.

I alternativ 2 har föreslagits att en trädrad ska planteras på Sundomvägens vägområde. Enligt trafikansvarsområdets uppfattning ska trädraden emellertid placeras på kvarterssidan enligt alternativ 1. Sundomvägen är också en

Efersom servicebyggandets framtid på Österbottens välfärdsområde är oklar, definierades områdets byggnadsytor vagare än i utkastskedet. Med verbala bestämmelser styrs emellertid planeringen av nybyggandet så att byggnaderna anpassas till den värdefulla miljön.

Anvisningar ges om underhållet av grönområden i skötselklasskartan för grönområdet, vilken godkänns i anslutning till detaljplanen.

Värderingsgruppen konstaterade att inga skyddsbezeichnungar anvisas för Sundoms gamla skolbyggnad.

Naturutredningen har kompletterats med ett tillägg som gäller dagvatten och sura sulfatjordar. Även detaljplanebestämmelserna har preciserats utifrån naturutredningen och de sakkunnigas anvisningar.

Efter utkastskedet har en utredning gjorts om detaljplanens kommersiella konsekvenser. I förslagsskedet har den tillåtna byggrättens omfattning för dagligvaruhandeln minskats.

De nuvarande vägarna har definierats som gatu- och trafikområden enligt NTM-centralens anvisningar. Då det gäller Kronviksvägen har den pågående planeringen av leden för lät trafik längs Kronviksvägen beaktats.

Trädraden har i förslagsskedet placerats på Sundomvägens trafikområde. Vid ett möte mellan NTM-centralen i Södra Österbotten och Vasa stad har konstaterats att för de

specialtransportrutt, på vilken transporttrafik på 7x7x40 m ska tryggas.

Planområdet har trafiksäkerhetsproblemer som är kända. Otrygghet upplevs speciellt då det gäller den lätta trafiken vid korsandet av Sundomvägen. Den nya affärskoncentrationen kommer att öka fordonstrafiken som riktas till området och behovet för den lätta trafiken att korsa Sundomvägen.

Utöver den allmänna ökningen av trafiken ska i planlösningarna beaktas det att trafikmängderna till Sundom kommer att öka också i och med Wärtsilä.

NTM-centralen har vid förhandlingen som hölls 29.10.2019 fört fram att det på Sundomvägen mellan skolcentret och den kommersiella servicen ska övervägas en underfart för lätt trafik och ett förverkligande av en sådan borde möjliggöras i planen. Lösningen i detaljplaneutkastet har inte motiverats tillräckligt.

Från Sundomvägen kan man anvisa en direkt anslutning till PL-området, bara om man med planbeteckningar kan säkerställa att trafiken är liten. PL-beteckningen möjliggör många olika slag av verksamhet, vilket föranleder mycket kundtrafik. I alternativ 2 fanns i anslutning till PL-kvarteret en grill som skulle öka anslutningens trafik ytterligare.

kostnader som föranleds av planeringen och skötseln av trädraden kan en separat öveenskommelse göras mellan staden och NTM-centralen. Utrymmesbehovet för specialtransportrutten har beaktats i detaljplanearbetet.

På området finns inte tillräckligt med utrymme för en underfart. Dessutom skulle en underfart på grund av den mjuka jordmånen och den låglänta placeringen bli dyr och svår att upprätthålla. Det finns inte heller någon sådan plats för en underfartstunnel för lätt trafik, genom vilken all trafik i riktning mot skolan kunde styras. Med en underfartstunnel skulle inte det mer omfattande problemet gällande Sundom by lösas, varvid en bättre lösning ur säkerhetsperspektiv för den lätta trafiken skulle vara att sträva efter att sakta ned trafikhastigheterna på området.

Vid ett arbetsmöte 1.4.2022 mellan NTM-centralens trafikansvarsområde och Vasa stad konstaterades att underfarten inte är någon knäckfråga för NTM-centralen och att i den här miljön kan ett övergångsställe också vara en fungerande lösning. Enligt statistiken så har det på området inte skett några personskador under de senaste 5 åren.

Utifrån diskussionerna kom man fram till att ingen plats för en underfartstunnel anvisas i detaljplanen, och ingen reservering av utrymme görs för ramper som leder till en tunnel.

I arbetsmötet som hölls mellan NTM-centralens trafikansvarsområde och Vasa stad 1.4.2022 konstaterades (NTM-centralen) att eftersom korsningen inte genomförs som en underfartstunnel skulle de filer som viker av medföra en säkerhetsrisk då gång- och cykeltrafiken ska korsa vägen.

Utifrån diskussioner kom man fram till att någon utrymmesreservering inte görs i detaljplanen för svängande filer.

Byggrätten för kvartersområdet har minskats efter utkastskedet (i utkastskedet var byggrätten 400 m² vy och i förslagsskedet 250 m² vy). Grillkiosken Grillo placeras inte heller i förslagsskedet i ifrågavarande kvartersområde, utan i KL-kvartersområdet, vars trafik styrs via Kronviksvägen.

2. Österbottens räddningsverk

1. Enligt den allmänna bestämmelsen i detaljplanen kan utöver den på plankartan fastställda byggytan och byggrätten på kvartersområdena placeras ingångstak, till omgivningen anpassade cykel- och avfallstak samt i mindre utsträckning andra

Bemötande

Kompletteras

konstruktioner som betjänar verksamheten och den tekniska försörjningen (t.ex. transformatorer).

Bestämmelsen ska preciseras med en sats enligt vilken brandsäkerheten och räddningsverksamhetens utrymmesbehov ska beaktas vid placeringen av konstruktionerna

Kompletteringen skulle anvisa till beaktande av brandsäkerheten redan i byggnadsplaneringen, innan den egentliga bygglovsbehandlingen.

2. Också planbestämmelsen i kvartersområdet YM/s ska kompletteras med motsvarande bestämmelse.
3. Räddningsmyndigheten rekommenderar att man bekantar sig med de bestämmelser som gäller brandsäkerhet.

Genom att beakta föreskrifterna redan vid placeringen av byggnadsytorna, undviks byggandet av brandmurar och ofta också brandsektionering. Situationen kunde förbättras till exempel:

- i kvarter 7 PL1 (Kårkulla serviceboende) där ekonomibyggnadens byggnadsyta är fast i tomtgränsen och på den motsatta byggplatsen torde det finnas byggrätt.
- i kvarter 5 AP (Hemgården), där transformatorns byggnadsyta finns nära bostadsbyggnadens byggnadsyta (skyddsavståndet för transformator har ändrats från fem till åtta meter).
- genom att i kvarter 5 SR (Prästgårdens område) beakta ovan nämnda bestämmelser undviks eller mildras åtminstone de ovan beskrivna inverkningarna för brandsektioneringen. Anvisningar och vid behov råd ger räddningsmyndigheten.

Kompletteras

- Kårkullas fastighet gränsar mot ett parkområde. Parkområdet är skyddsområde för den kraftledning som går bredvid, varvid det inte heller i framtiden planläggs för bostadsbruk.
- Det är fråga om en befintlig transformator. Om ärendet har i utkastskedet förts diskussion med Vasa Elektriska och Räddningsverket och överenskommit att man med lösningarna i utkastskedet kan gå vidare till förslagsskedet.
- På Prästgårdsområdet finns för lite utrymme. Om man vill göra en tillbyggnad, måste konstruktionerna brandsektioneras.

3. Österbottens förbund

Österbottens förbund konstaterar att detaljplanen uppgörs i enlighet med generalplanen.

Enligt Österbottens landskapsplan 2040 utgör Östergränden och Sundom prästgård en byggd kulturmiljö som är värdefull på landskapsnivå. Därtill gränsar detaljplanområdet till ett nationellt betydande landskapsområde (Söderfjärden) samt en byggd kulturmiljö av riksintresse (Söderfjärdens odlings- och byalandskap). Detta har beaktats väl i utkastet till detaljplan.

Detaljplanen lyfter en knutpunkt i landskapet vid ankomstområdet till Sundom by genom att utforma en helhet bestående av samhällsfunktioner som sys samman beaktande kulturmiljö- och landskapsvärden. Österbottens förbund anser att det är bra att detaljplanen möjliggör anläggning av gång- och cykelleder eller trottoarer längs med de vägområden som ingår i detaljplanens avgränsning. Det möjliggör förverkligande av hållbara trafiklösningar som förbättrar tillgängligheten inom området.

Bemötande

Grönområdet som ska definieras i detaljplanen är litet till arealen och oenhetligt till formen. Av den orsaken vill man inte minska grönområdet genom att ta en bit av det till parkeringsområde. Dimensioneringen av Skutnäsvegens gatuområde möjliggör emellertid att parkering invid gatan genomförs, om bristen på parkering blir ett problem. Kvällar och veckoslut kan de som använder lekområdet utnyttja skolans och daghemmets parkeringsområde.

I detaljplanen anvisas ett lek- och utevistelseområde inom det centralt belägna rekreativsområdet, vilket påverkar områdets trivsel positivt. Från planhandlingarna framkommer däremot inte huruvida det finns behov av att anvisa parkeringsmöjligheter i anslutning till lekområdet.

Med tanke på klimatförändringen vill Österbottens förbund lyfta fram betydelsen av en hållbar dagvattenhantering inom området. I detaljplanen kunde med fördel även förutsättningarna för utnyttjande av förnybara energikällor beaktas.

4. Österbottens museum

I planeringsarbetet har områdets värdefulla byggbestånd och miljö beaktats mångsidigt och områdets värden har förts fram starkt som en del av lösningarna i detaljplaneutkastet.

Förslaget i planutkastet om att skydda den gamla prästgården och Sundom museums huvudbyggnad samt väderkvarnen med objektsskyddsbezeichnung är en bra lösning, liksom också beaktande av prästgårdens gårdsområde och museets gårdsområde med ett användningsändamål som styr till bevarande av kvartersområdet.

Vid användningen av åkerområdet mellan prästgården och vägen är det viktigt att bevara rummets öppna karaktär. Som användningsändamål för tomten passar både MA landskapsmässigt värdefullt åkerområde eller YM/s kvartersområde för museibygnader, med vilka miljön bevaras, men i båda alternativen ska områdets användning styras tydligare med en planbestämmelse just med tanke på att det öppna rummet ska bevaras.

Vad gäller Sundom skola ska ännu den gamla skolbyggnadens samt personalbostadsbyggnadens värden och eventuella skyddsbehov preciseras. Museet anser det dock vara en bra riktning med planeringsbestämmelserna om skolbyggnaderna samt daghemsbyggandet i kvartersområdet för allmänna byggnader YL.

En del av bron över Ådran är en gammal naturstensbro. I planarbetet ska även stenbrons värden granskas och vid behov beaktas objektet i detaljplanen.

I detaljplaneutkastet har ett kvartersområde reserverats som byggplats för en ny detaljhandel på Sundom centrums område. Uppförandet av en affärsbyggnad medför en betydande förändring i

Dagvattenbestämmelserna i detaljplanen har specificerats efter utkastskedet.

I detaljplanen anvisas inte något speciellt tätt byggande. På så sätt kan till exempel bergvärmebrunnar relativt lätt planeras i bygglovsskedet. På en kulturhistoriskt värdefull och landskapsmässigt känslig plats är det bättre att Byggnadstillsynen överväger från fall till fall hur solpaneler kan placeras på tomten så att de passar in i miljön.

Bemötande

På museiområdet framför prästgården har en områdesdel som ska skötas som äng eller åker definierats med beteckningen vl-2. Byggnadsytan på området har ändrats så att museibygnader som eventuellt flyttas till området grupperas så att de blir närmare väderkvarnen.

Beaktas.

Beaktas.

I förslagsskedet stannade man för alternativ 1 i huvudsak därför att det var önskemålet hos företagaren som äger

området när- och fjärrlandskap. Museet anser att planutkastsalternativ 2 är ett något bättre alternativ för affären och de lösningar som anknyter till den, där torgområdet som uppkommer mellan Sundomvägen och affärsbyggnaden avgränsas tydligare som torg.

Placeringen av detaljhandeln och distributionsstationen för bränsle vid kanten av det öppna åkerområdet har beaktats i detaljplaneutkastet med bestämmelser som styr kvartersområdet, med hjälp av vilka inverkan på den värdefulla miljön kan lindras.

Grillkiosken Grillos. Enligt företagaren skulle placeringen vid torgområdets kant vara trafikmässigt svårt. Grillkiosken har använt åkerområdet under sommaren i sin verksamhet för olika evenemang.

5. Vasa elnät Ab

I planens allmänna bestämmelser har Vasa Elnäts behov uppmärksammats bra:

”Förutom den på plankartan fastställda byggnadsytan och byggrätten kan det på kvartersområdena placeras ingångstak, till omgivningen anpassade cykel- och avfallstak samt i mindre utsträckning andra konstruktioner som betjänar verksamheten och den tekniska försörjningen (t.ex. transformatorer).”

Bemötande

6. Fingrid

Fingrid Oyj har inga kraftledningar och inte heller några andra funktioner på planområdet. Fingrid har därmed inget behov av att ta ställning till innehållet i detaljplanen.

Bemötande

7. Sundom områdeskommitté

Åkerområdet nedanför prästgården

Sundom områdeskommitté har tagit del av Sundom bygdeförenings utlåtande angående detaljplanen från 9.12.2020 och kan omfatta den, men vill poängtera att åkerområdet mellan kvarnbacken och kvarnbackens parkering och Skutnäsvägen kunde reserveras för småskalig verksamhet som stämmer överens med museiområdets aktivitet. Det öppna landskapet till kvarnen och prästgården bör helst bibehållas.

I detaljplaneförslaget möjliggörs ett utvidgande av museiområdet, men åkerområdet som blir kvar rakt framför prästgården fastställs som ett ängs- eller åkerområde som hålls öppet.

Offentlig eller privat service i byn bredvid butiken

Vi föredrar trots allt alternativ 1, men ser inget hinder i alternativ 2 heller. Det som vi önskar är att området, numrerat som 2 för övrig offentlig eller privat service, som finns bredvid nya butiksområdet reserveras för byggande av ett modernt företagshotell i liten skala, möteslokaler med därtill hörande café-verksamhet och eget närbageri, samt med en frisörsalong, massörsverksamhet eller annan

I förslagsskedet har på grönområdet i närheten av prästgården lagts till en ny byggplats, som är reserverad speciellt för verksamhet som stöder byns samhörighet. På platsen har reserverats byggrätt på 240 m² vy, vilket skulle möjliggöra till exempel ett mötesutrymme, en liten café-butik samt i övre våningen kontorsutrymmen.

Efter utkastskedet har man låtit göra en utredning om de kommersiella konsekvenserna, utifrån vars slutsatser den tillåtna omfattningen på dagligvaruhandeln minskades.

småskalig verksamhet som skapar vi-anda och service för byns invånare.

Om man vill utnyttja affärstomtens hela byggrätt, ska på tomten utöver dagligvaruhandeln byggas utrymmen också för annan affärsverksamhet än en matbutik.

Byggnationen bör följa riktlinjerna som anges i planen

Sundom områdeskommitté vill poängtera byggnationen och byggnadstillsynens möjligheter att påverka byggandet i Sundom på nämnda detaljplaneområde. Att riktlinjer efterföljs och att det stipuleras sanktioner om riktlinjerna inte beaktas. Detta är ytterst viktigt med tanke på byns fortsatta utveckling.

Vad gäller färgsättningen så hoppas Sundom områdeskommitté att även daghemmet och skolan skall inrymmas i de nya riktlinjerna för detta landskapsmässigt värdefulla område.

Vid nybyggande och tilläggsbyggande bör redan vid lovbehandling detaljplanebestämmelserna beaktas.

Trafikarrangemangen och trafiksäkerheten bör ses över och tryggas

Områdeskommittén hoppas att NTM-centralen tillsammans med Vasa stad kan enas om behovet av att se över trafikarrangemangen i Sundom, främst på det nya detaljplaneområdet. Tryggheten bör prioriteras som nummer ett vid sidan av smidigheten. Infarten till skolområdet bör ses över igen. Den är direkt farlig vid infarten till skolområdet.

Olika alternativ med vägtunnlar och en möjlig rondell vid Näsvägen kunde ännu utredas. Likaså kunde vägen breddas om Ådrans vägtrumma skulle förstöras och förstärkas eller täckas. Området längs Ådran kunde göras attraktivare med planteringar.

Detaljplaneområdet är en så liten del av de trafikrutter som leder söderut från Vasa att man inte med den här detaljplanen kan lösa alla kända problem. Områdets trafikarrangemang har diskuterats vid sakkunnigmöten mellan Vasa stad och NTM-centralen. Det har konstaterats att säkerheten inom gång- och cykeltrafiken för närvarande är det viktigaste målet, och det bästa sättet för att nå det är att få ner fordonstrafikens hastighet vid detaljplaneområdet. I detaljplanen har Sundomvägens vägområde breddats, men med breddningen eftersträvas inte mera rum för bilar utan mera rum för gång- och cykeltrafiken. I detaljplanen görs områdesreserveringar för trafik- och gatuområden enligt översiktsplanen för trafiken. Trafikplanen ingår som bilaga till detaljplanebeskrivningen.

I översiktsplanen för trafiken har vid skolan och affären planerats ett övergångsställe med mittrefug. Korsningen mellan Näsvägen och Sundomvägen har i planen föreslagits enligt det nuvarande. Vid uppgörandet av översiktsplanen har beaktats att Sundomvägen är en specialtransportrutt för tung trafik.

Befolkningen ökar i Sundom, liksom trafiken genom byn, både p.g.a. Wärtsiläs etablering i Vasklot och p.g.a. bostadsområdet Söderfjärdsbacken i Malax. Vi hoppas detta beaktas när Sundom, Byn i staden växer. Att samtidigt utveckla servicen i byn på ett modernt sätt och behålla det landskapsmässigt värdefulla sätter stor press på både invånare och byggare.

Förhandlingar har förts i en sakkunnigrupp om en eventuell rörläggning i Ådran. Det har konstaterats att diket är lättast att hålla i skick om de hålls som ett öppet dike.

Här hoppas vi att Vasa stad tillsammans med Sundom områdeskommitté och Sundom bygdeförening också fortsättningsvis samarbetar så att vår fina landskapsmiljö kvarstår. Att utveckla servicen i byn ställer nya krav på byggandet och boendet när målet är att behålla en bymiljö.

Sundom Bygdeförenings och Sundom områdeskommitté gör ett exceptionellt fint arbete för att bevara byns livskraft, samhörighet och kulturmiljö. Med detaljplanen strävar man i mån av möjlighet efter att stöda de här målen. Kommunteknikens Grönområdesenhet har under de senaste åren bistått Sundom Bygdeförening vid istandsättandet av museiområdets gårdsområden.

Åsikter

1. Privatperson A	Bemötande
<p>Åsiktsgivaren säger följande om utkastet:</p> <ul style="list-style-type: none">- I utkastet är bevarandet av byamiljön bra beaktat.- Lekområdet som planerats mellan prästgården och affären är en genial idé- Åsiktsgivaren vill hålla gårdsanslutningen på stället, annars förstörs också den del av gården som vetter mot vägen.- Åsiktsgivaren är mycket missnöjd med att det på gränsen mellan skolan och hens fastighet har fällts träd och buskar, vilka tidigare gav insynsskydd. Efter det har eleverna haft svårt att förstå var skolans gräns går. Skoleleverna är emellanåt på åsiktsgivarens gård och leker. Åsiktsgivaren har blivit lovad att ett nytt staket planteras, men det har inte blivit gjort.	<p>Åsikten strävar man i mån av möjlighet att beakta vid detaljplaneringen och den fortsatta planeringen.</p> <p>I detaljplanen har definierats ett område som ska planteras på gränsen mellan skolan och den privata gården, där träd ska planteras. Enligt planbestämmelsen bör på området sådana träd och buskar som blir stora planteras så att de bildar en tät avgränsande zon. I planteringarna gynnas för området typiska träd- och växtarter.</p> <p>Diskussioner har förts med åsiktsgivaren i anslutning till projektplaneringen för skolan och tillsammans har man försökt hitta lösningar på hur skolans gård och den privata gården kan avskiljas bättre från varandra. Även skolans gårdsarrangemang strävar man efter att i anslutning till utbyggandet omorganisera i mån av möjlighet, men det här är inte en sak som ska definieras i detaljplanen.</p>
2. Privatperson B	Bemötande
<p>Åkerområdet som finns inom planområdet planeras för fortsatt användning som åkerområde, förutom att grillens behov inritats. Både åkerns form och storlek har hittills försvårat markens användning för odling med moderna stora maskiner. Åsiktsgivarna har tidigare föreslagit (i PDB skedet) att marken skulle användas för närservicebyggnader. Detta har beaktats endast så att Grillen är inritad i figuren som närservicebyggnad. Den nya formen på åkern med många hörn samt mindre areal kommer att i ännu högre grad försvåra användningen av området för jordbruksändamål. Åsiktsgivarna kan inte omfatta detta. Dessutom anser de att det inte gagnar vare dem som brukar jorden eller dem som idkar näringsverksamhet om de skall trängas inom ett så begränsat område.</p> <p>Åsiktsgivarna är förvånade att planläggningen inte är beredd att reservera tillräckligt med mark för byns närservice. Åsiktsgivarna står fortfarande fast att hela åkerområdet bör reserveras för närservicebyggnader.</p>	<p>Möjligheterna att bygga på ifrågavarande fastighet påverkas av marknivån, som är den lägsta i området. Fastigheten finns på en öppen plats i åkerlandskapet. På den plats som skulle passa bäst för byggande går samhällstekniska ledningar, och för dem bildas servitut i detaljplanen. En allmän princip är att om ledningar måste flyttas på grund av byggande, betalar dem som inleder byggprojektet flyttningen. Av ovannämnda orsaker anvisas i utkastskedet en byggplats endast för småskaligt byggande på fastigheten</p>
3. Privatperson C	Bemötande
<p>Om PDB'n ges också följande åsikter:</p> <ol style="list-style-type: none">1. I åsikten påpekades några tekniska fel och felaktiga ordformer.2. De trafikmässiga konsekvenserna är helt obeaktade.	<p>Bemötanden gällan PDB:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tekniska fel och ordalydelser har korrigerats i dokumenten.

3. Trafiken från Näsvägen in på Myrgrunds- och Sundomvägen ej beaktats att Solborna till största delen kommer via Näsvägen när de skall köra in till Vasklot och Vasa stad.
4. Den tunga trafiken till och från Vasklot med omfattande specialtransporter genom Sundom centrum skall bättre beaktas. Inga förhöjda gupper utan skyddsvägar med trafikljus.
5. Det har inte beaktats att trafiken från Malax hålet kommer att ökas pga följande orsaker:
 - a. Söderfjärdsbackens nya bostadsområde
 - b. Wärtsiläs teknologicerter
 - c. Vasa-Umeå båten

Om **Planeutkast Alt 1** ges följande åsikter:

1. MA-områdena skall minskas och 3 KL områdets storlek skall ändras i enlighet med den fastställda delgeneralplanen
2. Sundomvägen västra sida: Borttages den lätta trafikleden som ändras till upphöjd trottoar.
3. Busshållplatserna utföres enligt detaljplaneutkastets alternativ 1.
4. Trädplanteringarna längs Sundomvägen skall utföras enligt alt. 2.
5. Ådrans befintliga sträckning med kommunaltekniken genom områdena MA-, EV- och VL- bör inritas.
6. Den lätta trafikleden på VL-området måste förses med en bro över Ådran, alt rörläggas Ådran.
7. Norrbysvägens norra sida mot Ådran måste förses med skyddsräcke från bron mot Näsvägen i hela dess sträckning.
8. PL-1 områdets del som inritats att planteras tas bort och den instruktiva byggnadsgränsen utökas.
9. PL-1/s, hur skyddar man en mikroskadad byggnad?
10. 4 PL-områdets gräns mot 3 KL flyttas enligt alt. 2. Staden sköter inga parkområden i Sundom.

2. Gäller också punkterna 3 och 4. Trafikmässiga konsekvenser har bedömts i detaljplanebeskrivningen.
3. På sidan 38 i detaljplanebeskrivningen finns en karta, var det finns förevisat trafikmängden från Solf till Sundom. Trafikmängderna är inte anmärkningvärda
4. Detaljplaneområdet är en så liten del av de trafikrutter som leder söderut från Vasa att man inte med den här detaljplanen kan lösa alla kända problem. Områdets trafikarrangemang har diskuterats vid sakkunnigmöten mellan Vasa stad och NTM-centralen. Det har konstaterats att säkerheten inom gång- och cykeltrafiken för närvarande är det viktigaste målet och det bästa sättet för att nå det är att få ner fordonstrafikens hastighet vid detaljplaneområdet. I detaljplanen görs områdesreserveringar för trafik- och gatuområden enligt översiktsplanen för trafiken. Trafikplanen ingår som bilaga till detaljplanebeskrivningen. Vid uppgörandet av översiktsplanen har beaktats att Sundomvägen är en specialtransportrut för tung trafik.

Bemötanden gällande detaljplaneutkast 1:

1. Avloppslinjen som går på KL-området hindrar en förnuftig planläggning av området.
2. I detaljplanen görs en områdesreservering som möjliggör en led för gång- och cykeltrafik
3. Trädplanteringar har ritats in enligt alternativ 2 på Sundomvägens trafikområde
4. Busshållplatsernas läge har presenterats i översiktsplanen för trafiken. Placeringen avviker något från de förslag som framfördes i detaljplaneutkastet
5. Ådrans nuvarande sträckning har lagts till på plankartan. SERVITUT: I regel utmärks på detaljplaner endast servitut på tomter. På park- eller skyddsgronområden utmärks endast servitut i undantagsfall. I detta fall är det på MA-området utmärkt befintliga avlopps- och ellinjeservitut, så att fastighetens ägare bättre förstår hurudana begränsningar befintliga ledningar ställer på byggande. I förslagsskedet ritas servitut inte in på MA-, EV- och VL-områden.
6. I praktiken innebär genomförandet av leden att en bro i lätt konstruktion byggs på leden.
7. Det är inte fråga om en sak som definieras i detaljplanen
8. Området som ska planteras har minskats och byggnadsytan ökats
9. Socialsektorns tidigare byggnad i kvarter PL-1/s (i förslagsskedet PL-2 /s) har inte föreslagits bli skyddad i utkastskedet.
Den föreslås inte bli skyddad heller i förslagsskedet. Beteckningen /s är en områdesskydds-beteckning, med vilken man eftersträvar att platsens landskapsmässiga värden bevaras, även om

Om **Planeutkast Alt 2** ges följande åsikter:

1. Ingen offentlig byggnad framför daghemmet. Daghemmet behöver tilläggsutrymmena för sin verksamhet. Dessutom finns en ungdomsföreningslokal i byn vars nyttjograd bör utökas.
2. Planeområdets gräns längs Kronviksvägen avviker från alt. 1.
3. Museiområdet nedanför kvarnen utföres enligt alt. 1. MA-området ändras till YM/s-område.
4. Saknas 4 PL-områdets beteckning.
5. Grillens placering?

Om **Illustrationsbild 1** ges följande åsikter:

1. Varför inritas inte bilparkeringarna konsekvent för alla fastigheter? Saknas på tomtarna 5 SR, YM/s, 6 YM/s PL, PL -1/s, 4 PL, KL 3 befintlig affärsbyggnad och grill.
2. Daghemmets parkering mot PL-1/s skall ändras och flyttas från tomtgränsen in på tomten med planteringar mot grannfastighetens tomtgräns.

byggnaden skulle rivas och ersättas med en nybyggnad.

10. Ifrågavarande PL-områdes gränser hålls i förslagsskedet i nuvarande form, varvid förslagsskedet inte är enligt någotdera av utkastsalternativen.

Bemötanden gällande detaljplaneutkast 2:

1. I detaljplaneutkastet definieras byggnadsytans gräns så att den möjliggör både en utvidgning av daghemmet och en skild offentlig byggnad som placeras framför den.
2. Ja, det stämmer
3. Museiområdet betecknas enligt alternativ 1.
4. Det saknas inte. I alternativ 2 hör PL-området till samma kvartersområde som affären
5. Norr om affären, i närheten av torget

Bemötanden gällande illustrationen:

1. Till mindre parkeringsområden har inte utmärkts enskilda parkeringsplatser, eftersom i detaljplaner inte bestäms vart enskilda parkeringsplatser placeras, sådana märks inte ut ens på stora parkeringsområden, men de har valts att visas för att få bilden mera förståelig. Att märka ut enskilda parkeringsplatser på stora parkeringsområden hjälper folk att få en uppfattning om hur stora områden det gäller.
2. Behovet av parkeringsplatser på området är dock redan nu mycket stort. Då, när man på skolcentrum området bygger ut, behövs fler parkeringsplatser. Daghemmets lastnings- och avfallshantering sker på byggnadens norra sida. Placering av parkeringsplatser nära tomtens gräns gör att fler parkeringsplatser ryms på tomten och de stör där mindre lastnings- och avfallsservice.

4. Privatperson D

Det passar inte med en butik mittemot skolan, eleverna springer dit på rasterna

Bygg butiken på Myrgrund, där det länge varit planerat, så viker alla in när de kör förbi, så är det i Gerby och Malax i. Ge KPO en tomt bredvid grustaget

Rondeller och trafikljus passar inte i en by, då blir det ju som i stan, bort med farthindren och refugerna. Farthindren är inget att ha i en by där bönderna ska köra med traktorer, de som föredrar höga farthinder i en by får

Bemötande

I generalplanen finns tre ställen längs Myrgrundsvägen/Sundomvägen utmärkta för service, handel och förvaltning (P eller P1). Det område som är längst i söder är den befintliga affären i Översundom, det mittersta området är det område i Yttersundom som nu planläggs och området längst norrut är på Myrgrund, strax söder om Myrgrundsbron. Området som planläggs är det största av de tre och det är också i landskapsplanen anvisat som närservicecentrum. Placering av kommersiell verksamhet på området är också historiskt berättigat. Till området har redan länge koncentrerats offentlig och kommersiell service.

komma med på en åktur i traktorn över de hopporna få får ni se hur det är att köra över med tunga lass.

För området har översiktsplan för trafiken gjorts, där det inte har föreslagits några nya upphöjda övergångsställen på området. I översiktsplanen för trafiken har vid skolan och affären planerats ett övergångsställe med mittrefug. Vid uppgörandet av översiktsplanen har beaktats att Sundomvägen är en specialtransportrutt för tung trafik.

Det nuvarande upphöjda övergångsstället i korsningen av Näsivägen och Sundomvägen är nödvändig med tanke på säkerheten för gång- och cykeltrafiken och den hålls på stället. Den måste köras över tillräckligt långsamt.

5. Privatperson E

Bemötande

1. Gångvägen borde börja från prästgårdens parkering och följa tomtgränsen och en bro över Ådron och in till affärskomplexet. Det blir ju redan en lätt-trafikled också på den här sidan av Sundomvägen över Ådron, så verkar onödigt att en väg till går mitt genom området. Blir också mera trafiksäkert för pensionärerna från Hemgården med det här alternativet.

I förslagsskedet har på grönområdet i närheten av prästgården lagts till en byggplats, som är reserverad speciellt för verksamhet som stöder byns samhörighet. Den riktgivande fotgängarleden via grönområdet har i planförslaget ritats så att den slutar på den här byggnaden södra sida.

2. Ingen väg genom åkern nedanför väderkvarnen och inga lador där. Museiområdet är bra som det är. Vi behöver inget extra där som skymmer väderkvarnen och prästgården. Nej tack!

Eftersom museiområdet är litet till arealen, är det bra att möjliggöra en utvidgning av det i framtiden. I detaljplaneförslaget möjliggörs ett utvidgande av museiområdet, men åkerområdet som blir kvar rakt framför prästgården definieras som ett ängs- eller åkerområde som hålls öppet. Väderkvarnen är en hög konstruktion och finns högre upp i terrängen, varvid småskaliga byggnader inte skymmer den. Gångleden som föreslagits på åkern i utkastskedet har tagits bort i förslagsskedet, men den kan trots det genomföras på åkern, om den part som upprätthåller museet så önskar.

3. För trafiksäkerheten vore det bäst med en underfart eller tunnel under Sundomvägen. Ett perfekt ställe är nära landsvägsbron över Ådron, där är det mycket lågt på båda sidor. Andra alternativet är nära skolan men där blir det betydligt svårare att gräva.

På området finns inte tillräckligt med utrymme för en underfart. Dessutom skulle en underfart på grund av den mjuka jordmånen och den låglänta placeringen bli dyr och svår att upprätthålla. Det finns inte heller någon sådan plats för en underfartstunnel för gång- och cykeltrafik, genom vilken all trafik i riktning mot skolan kunde styras. Med en underfartstunnel skulle inte det mer omfattande problemet gällande Sundom by lösas, varvid en bättre lösning ur säkerhetsperspektiv för gång- och cykeltrafiken skulle vara att sträva efter att sakta ned trafikhastigheterna på området. I detaljplanen görs områdesreserveringar för trafik- och gatuområden enligt preliminära trafikplaner. Trafikplanerna har presenterats i detaljplanebeskrivningen. I översiktsplanen för trafiken har vid skolan och affären planerats ett övergångsställe med mittrefug.

4. Grillo. Låt Grillo vara kvar på sin nuvarande plats. Butikens parkeringsplatser räcker säkert bra till också för Grillo, sällan ser man mer än 3-4 bilar där samtidigt. Ifall

Efter detaljplaneutkastet har diskussioner förts med företagaren och lösningen för detaljplaneförslaget har

det inte går att använda butikens parkering så kunde Grillo få parkering på andra sidan längre mot Kronvikhållet.

5. ABC-stationen är en liten kallstation. Ett tak och några pumpar. Ryms bra bakom gamla Waasko (Gymmet). Onödigt flytta Grillo för den saken.

Angående lek och utevistelseområdet så kan det lukta emellanåt från pumpstationen, men det är väl inget större problem, men man kanske inte vill sitta och grilla där.

Rondeller hade någon föreslagit på webben, men det körs mycket tung trafik genom Sundom med vindkraftsdelar, så för dem kan det bli problem med rondeller.

I vilket skick är stenbron över Ådron, verkar gammal. Borde inspekteras i samband med detta och om man bygger en underfart bredvid.

Annars bra och genomarbetad plan och särskilt nöjd är åsiktgivaren med gångväg på båda sidor om Sundomvägen och mot Kronvik. Butiksområdet ser också välplanerat ut.

uppgjorts i dialog med denne. I detaljplaneförslaget har en egen tomt samt tilläggsbyggrätt för Grillo reserverats på västra sidan av det nuvarande läget. Företagaren och KPO har gemensamt förhandlat om åkerområdets markaffärer med en tredje part samt sinsemellan kommit överens om Grillobyggnadens flyttkostnader

Luktolägenheten föranledd av pumpverket ska beaktas vid den närmare planeringen av området.

Planläggaren har i ärendet varit i kontakt med NTM-centralen, på vars ansvar iståndsättandet av brotrumman är.

6. Vaasan Perheravintolat Oy

Tidigare önskan (24.6.2019) framförs på nytt, man önskar stanna kvar på nuvarande plats.

I det senaste utkastet har Grillo placerats på två olika platser och vår önskan är fortfarande att få stanna kvar på den nuvarande platsen. Om det inte är möjligt, och vi måste flytta på oss är alternativ 1 det som vi föredrar. I det alternativet flyttas Grillo närmare Ådran. Vi har behov av ett skilt område där olika tillställningar kan ordnas och den möjligheten har vi inte i alternativ 2. Vi har även en fin kvällsol på vår terrass som vi inte vill gå miste om.

Det borde även finnas en gemensam infart från Kronvikvägen till området där man fritt kan röra sej mellan dom olika aktörerna på området. KPO, Grillo, Amazing Gym, mm.

Vi har varit på vår nuvarande plats sedan 2008 och anser att vi inte har vår någon fördel av att byta vår nuvarande plats mot någon annan. Tvärtom är vi helt nöjda med den. Därför anser vi att de kostnader som förorsakas av en möjlig flytt av Grillo inte skall bekostas av oss. De kostnaderna skall bekostas av den part som drar nytta av vår flytt. Det är positivt att Sundom centrum utvecklas och vi har inget emot det. Vi vill endast ha en rättvis behandling som inte belastar oss ekonomiskt.

Om en flyttning av Grillo måste ske hoppas vi att tidpunkten för den inte skall infalla sommartid. Sommarmånaderna är viktiga för oss och vår verksamhet. Tidpunkten för en flytt bör ske tidigast i slutet av september.

Bemötande

Efter detaljplaneutkastet har diskussioner förts med företagaren och lösningen för detaljplaneförslaget har uppgjorts i dialog med denne. I detaljplaneförslaget har en egen tomt samt tilläggsbyggrätt för Grillo reserverats på västra sidan av det nuvarande läget. Företagaren och KPO har gemensamt förhandlat om åkerområdets markaffärer med en tredje part samt sinsemellan kommit överens om Grillobyggnadens flyttkostnader.

I utkastskedet publicerades en kartbaserad enkät, där man kunde ge respons om detaljplanen. Grillo fick enbart positiva anteckningar och de som svarade ville i huvudsak att verksamheten blir kvar på området.

7. Sundom bygdeförening

Bemötande

Allmänt

Sundom bygdeförening anser att att det i planeringen finns en uppriktig vilja att både höra sakägare och informera berörda parter om detaljplanens innehåll. Positivt är också att bestämmelserna om nya byggnader ska anpassas till befintliga byggnader. Mycket bekymmersamt är däremot bristen på åtgärder för att förbättra trafiksäkerheten i Sundom.

Museiområdet

Sundom bygdeförening har som ny ägare börjat upprustningen/renoveringen av museiområdet och byggnaderna. Vissa grundfunktioner saknas ännu på själva museiområdet. Det behövs en samlingslokal som kan hållas varm året runt, fungerande sanitetsutrymmen med rinnande vatten och avlopp samt ett allaktivitetsutrymme, regn och vindskydd för utomhusverksamhet

Enligt planeutkastet finns en reservering för utrymmen på själva museiområdet. Nybyggen eller inflyttade byggnader blir aktuellt genast lämpliga lösningar, som passar in i miljön hittas.

Trafikarrangemang vid museiområdet

Under tre år har bygdeföreningen aktivt arbetat med renoveringen av den s.k. kvarnbacken. Arbetet har betytt att omfattande slyvegetation avlägsnats kring kvarnen. Åkerområdet norr om kvarnen har redan länge använts som parkeringsområde för museibesökare, men inget har tidigare gjorts för att stärka åkern till en fungerande parkering. Bygdeföreningen har samarbetat med och fått stöd av Vasa stads grönområdesenhet, dels för att skapa en fungerande parkering, dels för att försköna kvarnens omedelbara omgivning.

Kommentar till detaljplanen till ovanstående

Sundom bygdeförening önskar ett skyddat övergångsställe mellan kvarnbacken och museiområdet, det bör tas med i planen. Nuvarande planeförslag föreslår en förbindelse via vägkorsningen invid Ådran och Skutnäsvägen. Förslaget innebär att museibesökare som parkerar på kvarnbackens sida skulle antas gå söderut via vägkorsningen intill Ådran och upp till museet c 250 meter, istället för att gå c 8 meter tvärs över Myrgrundsvägen till museisidan. Förslaget är till denna del bristfälligt och kommer troligen inte att uppfattas som vettigt eller relevant.

Bygdeföreningen kräver fortfarande att Vasa stad och NTM-centralens trafikavdelning tillsammans jobbar för att ett övergångsställe etableras mellan kvarnbackens parkering och Sundom museum. Detta skulle också sammanfalla med detaljplanens intentioner om att få en mera säker och lugnare genomfart i ett numera hårt trafikerat korsningsområde kring Näset - Ådran — Skolområdet - Kronviksvägen.

På grund av att detaljplanearbetet har fördröjts har ett avgörande som gäller planeringsbehov redan hunnit beviljas för ifrågavarande byggnad och den har redan flyttats till museiområdet. Detaljplanen möjliggör trots det vid behov också byggande av en nybyggnad på området.

Sundom Bygdeförenings åsikt har under beredningsarbetet för detaljplanen förts för kännedom till NTM-centralen och Vasa stads kommunteknik.

I detaljplanen görs områdesreserveringar för trafik- och gatuumråden enligt de preliminära trafikplanerna. Trafikplanerna har presenterats i detaljplanebeskrivningen. I översiktsplanen för trafiken har inget övergångsställe anvisats vid museet. Både NTM-centralen och Vasa stads trafiksakkunniga har konstaterat att ett övergångsställe vid museet skulle vara alltför farligt. Ett utrymme för en gångbana har reserverats på västra sidan om Sundomvägen, längs vilken förflyttningen från museets parkeringsplats till det egentliga museiområdet kan ske tryggt, om gångbanan anläggs i framtiden.

På Planläggningen är man medveten om att leden från museets parkeringsplats till det egentliga museiområdet är problematisk, eftersom närmaste övergångsställe är i Näsvägens korsning. Anslutande av leden till en del av museileden skulle göra förflyttningen mellan parkeringsområdet och museiområdet ändamålsenligare

Åkerområdet mellan kvarnbackens parkering och Skutnäs vägen

Området ägs av Vasa stad och har tills nyligen arrenderats av en jordbrukare. Planeutkastet föreslår bl.a. att detta område kunde överföras till Sundom bygdeförening/museiområdet. Tanken är god och sammanfaller med planerarnas intentioner kring hela planeringen av detta område.

Kommentarer till ovanstående

Sundom bygdeförening har just nu inga planer på att överta detta område om det innebär att områdets skötsel också överförs till bygdeföreningen.

Vidare konstaterar bygdeföreningen att den inte har planer för en utökad del av museiområdet med det antal byggnader som anges för åkerområdet. Detta enbart som en anmärkning om att museets långtidsplanering inte hunnit så långt.

Detaljplanens förslag har också ett förslag till lätt trafikled/stig mellan Hemgårdens boende och det blivande köpcentret. Denna stig skulle gå över kvarnbackens museiområde, sedan över stadens mark. Det förblir oklart vem som skulle ta ansvaret för byggandet av trafikleden över åkern och givetvis vem som skulle administrera den delen av leden. I detta läge har Sundom bygdeförening inga resurser att överta kostnaderna för byggande och skötsel av led för lätt trafik, inte heller för kostnaderna för säkerhetsarrangemang eller för skötseln av hela området.

Byggandet av denna led finns inte i NTM-centralens trafikavdelnings planering, inte heller i Vasa stads trafikplanering. Det bör även konstateras att eftersom leden antas betjäna museibesökare och ersätta det övergångsställe Sundom bygdeförening kräver mellan kvarnbackens parkering och museiområdet, förblir frånvaron av ett övergångsställe mellan kvarnområdet och museet en allvarlig brist i det säkerhetstänkande som nämns i flera sammanhang i detaljplaneförslaget.

Trafiksäkerheten i Sundom

Den största bristen i detaljplanen gäller trafiken genom centrum. Där har detaljplaneutkastet endast delvis lösningar. Trottoar eller andra lösningar för västra sidan av Sundomvägen mellan Skutnäs vägen och Kronviksvägen samt flera övergångsställen förbättrar säkerheten för fotgängare. Sundom bygdeförening har också påpekat att hastigheten i närheten av skolan borde sänkas. Viktigt är också att det blir lätt trafikled/trottoar i korsningen Sundomvägen-Kronviksvägen, på båda sidorna av Kronviksvägen. Som det är nu finns det många risker när bilarna möter cyklister och fotgängare. Trafiken genom Sundom kommer att öka också på grund av dels Wärtsilås etablering i Vasklot och dels det nya bostadsområdet Söderfjärdsbacken i Malax, vilket också innebär ökad risk för olyckor.

och minska behovet av att korsa vägen direkt vid museet. Gångleden som föreslagits på åkern i utkastskedet har tagits bort i förslagsskedet, men den kan trots det genomföras på åkern, om den part som upprätthåller museet så önskar. Ett utrymme för en gångbana har reserverats på västra sidan om Sundomvägen, längs vilken förflyttningen från museets parkeringsplats till det egentliga museiområdet kan ske tryggt, om gångbanan anläggs i framtiden.

I detaljplanen är det förnuftigt att möjliggöra eventuella behov i framtiden för museiområdet, även om föreningen inte för närvarande har några planer på att utvidga museiområdet. Föreningen blir inte på grund av detaljplanebeteckningen skyldig att arrendera området av Vasa stad eller flytta museibyggnader till området. Området kan fortsättningsvis hållas i odlingsbruk eller skötas som en äng.

Detaljplaneområdet är en så liten del av de trafikrutter som leder söderut från Vasa att man inte med den här detaljplanen kan lösa alla kända problem. Områdets trafikarrangemang har diskuterats vid sakkunnigmöten mellan Vasa stad och NTM-centralen. Det har konstaterats att säkerheten inom gång- och cykeltrafiken för närvarande är det viktigaste målet och det bästa sättet för att nå det är att få ner fordonstrafikens hastighet vid detaljplaneområdet. I detaljplanen har Sundomvägens vägområde breddats, men med breddningen eftersträvas inte mera rum för bilar utan för gång- och cykeltrafiken. I detaljplanen görs områdesreserveringar för trafik- och gatuområden enligt översiktsplanen för trafiken. Trafikplanen ingår som bilaga till detaljplanebeskrivningen.

I översiktsplanen för trafiken har vid skolan och affären planerats ett övergångsställe med mittrefug. Korsningen mellan Näs vägen och Sundomvägen har i planen föreslagits enligt det nuvarande. Vid uppgörandet av

Så länge Sundomvägen utnyttjas för tung trafik, och det innebär att man inte kan ta till lösningar som gör det tryggt för fotgängare, har detaljplanen inte nått målet. Hur ska skolbarnen tryggt kunna ta sig över Sundomvägen, från skolan till marketen och tvärtom?

översiktsplanen har beaktats att Sundomvägen är en specialtransportrutt för tung trafik.

8. Ådran, Bredsundsträsket jämte bigrenars diknessammanslutning

Bemötande

Vid detaljplaneringen av Sundom centrum bör vikten av Ådrans underhåll beaktas som en förutsättning för en funktionerande dränering av hela Bredsundet. Centrumområdet får inte planeras så att det försvårar rensningen av området mellan Norrbysvängen och Kronviksvägen. Området kräver en bottenrensning minst vart tredje år för att undvika översvämningar på Bredsundet.

Åsikten har under detaljplanens beredningsarbete förts för kännedom till Vasa stads kommunteknik och fastighetssektor. Därtill har planläggaren i ärendet varit i kontakt med NTM-centralen, på vars ansvar iståndsättandet av brotrumman är.

Ådran, Bredsundsträsket jämte bigrenars dikningssammanslutning föreslår att Vasa stad övertar ansvaret för Ådrans underhåll på området mellan Norrbysvängen och Kronviksvägen. När det detaljplanerade området är utbyggt kommer den redan nu stora avrinningen från området att öka ytterligare, dessutom har de tilltagande höstregnen drastiskt ökat avrinningen från de planerade områdena i Övre byn. Dikningssammanslutningens nyttoareal är liten vilket belastar delägarna med stora underhållskostnader.

I detaljplaneun har Ådran beaktats genom att tillräckligt med fritt utrymme har lämnats vid dikets kanter, så att rensning är möjlig även i fortsättningen. Områdena invid diket är lämnade som grönområden eller åker, så att dagvatten som bildas på detaljplaneområdet är lättare att hantera. I detaljplanen anges bestämmelser angående dagvattnet.

9. Privatperson F

Bemötande

- Mycket trafik på Norrbysvängen trots trafikskylt med "endast körning till tomterna". Många tar genväg med bil utan att ha ärende till vare sig bostäder, daghem eller skola. Detta tyder på att det är lättare att komma ut på Sundomvägen från Näset via Norrbysvängen än vid Näsvägs korsningen men leder tyvärr till farliga situationer i.o.m. att småbarn rör sig här. Idé att göra om Norrbysvängens sträcka förbi dagiset till lätttrafikled?
- De existerande förhöjda övergångsställena har verkligen dragit ner farten på trafiken. Det finns också ett där Norrbysvängen möter Näsvägen men detta fattas i utkastet till detaljplanen.
- Alla långa asfaltssträckor (som t.ex. den mellan skolan och dagiset) fungerar som accelerationsbanor för ungdomarna och leder ofta till farliga situationer när de som har kvällsaktiviteter på skolan ska väja för mopeder som accelererar till höga hastigheter på bakhjulet. Därför föredrar vi alternativ nr 1 med en enhetlig daghemsbyggnad för att åtminstone begränsa riskerna på dagisets norra asfaltsparkering. Det är för övrigt väldigt mycket trafik också dagtid vid dagisets trånga parkering, en idé på hur det eventuellt skulle kunna lösas med att placera

Områdets trafikarrangemang har diskuterats vid sakkunnigmöten mellan Vasa stad och NTM-centralen. Det har konstaterats att säkerheten inom gång- och cykeltrafiken för närvarande är det viktigaste målet och det bästa sättet för att nå det är att få ner fordonstrafikens hastighet vid detaljplaneområdet. I detaljplanen har Sundomvägens vägområde breddats, men med breddningen eftersträvas inte mera rum för bilar utan mera rum för gång- och cykeltrafiken.

I detaljplanen görs områdesreserveringar för trafik- och gatuområden enligt översiktsplanen för trafiken. Trafikplanen ingår som bilaga till detaljplanebeskrivningen. I översiktsplanen för trafiken har vid skolan och affären planerats ett övergångsställe med mittrefug. Korsningen mellan Näsvägen och Sundomvägen har i planen föreslagits enligt det nuvarande. Vid uppgörandet av översiktsplanen har beaktats att Sundomvägen är en specialtransportrutt för tung trafik.

I översiktsplanen för trafiken har föreslagits åtgärder som saktar ner trafiken på Norrbysvängen. I detaljplanen definieras Norrbysvängen som gårdsgata.

personalens bilparkering mellan nuvarande förskola och skolcentrum, avgränsa den långa dragracingbanan (behöver inte vara staket utan kan vara fartgupp eller dyl.) samt att göra en lämnings- och avhämtningsrondell mellan Sundomvägen och dagiset. (idéskiss finns bifogad till åsikten)

- I och med alternativ 1 hoppas vi också på en mer estetiskt tilltalande fasad på dagisbyggnad (form och färgsättning).
- Lek- och utevistelseområdet nedanför prästgården är en väldigt bra idé!
- Gällande skolcentrumets skolgård så är det en otroligt hög ljudvolym där p.g.a. den förbipasserande trafiken samt hur ljudet studsar mellan väggarna. Dessutom är den alldeles för liten och t.ex. skolans fotbollsplan har krympt rejält under de senaste årtiondena. Oljudet kommer också att ha inverkan på aktiviteterna vid det lilla torget som blivit inritat på andra sidan vägen. Vi hoppas på en god akustisk planering.
- För övrigt anser vi att ungdomsverksamheten skall koncentreras till området vid ungdomslokalen och att samarbetet mellan Vasa stad och Sundom UF kunde förbättras. Vi vet alla hur tufft det är att bedriva sådan föreningsverksamhet och hur dyrt det är att underhålla fastigheterna. Förhöjda övergångsställen eller andra trafiklösningar är också ett måste för detta område. In- och utfarterna till fotbollsplanen är livsfarliga.

Förslaget om åtgärder som gäller skolgården förs för kännedom till Hussektorn.

I detaljplanen utfärdas bestämmelser om att nya byggnader ska passa in i det omgivande åkerlandskapet.

10. Privatperson G

Kårkullan rakennukset ovat ympäristönsä nähden liian suuria. Jos siipi päädytään rakentamaan, tulee sen olla paljon matalampi, kuin päärakennus. Päärakennus on yksikerroksinen, mutta käytännössä melkein kaksikerroksisen talon kokoinen.

11. Privatperson H

Mielipiteen jättäjä asuu Kårkullan Sundom Boenden vieressä. Mielipiteessä kerrotaan, että Kårkullan toiminta aiheuttaa naapurustolle merkittävää meluhaittaa (huutoa). Melua kuuluu päivittäin 9-19 välisenä aikana, kesäaikana 9-21 välisenä aikana. Yhteydenotoilla Kårkullan suuntaan ei ole ollut vaikutusta asiaan.

Mielipiteen jättäjä kokee, että kohdetta perustettaessa lähialueen asukkaille on annettu harhaanjohtavaa tietoa toiminnan luonteesta. Mielipiteen jättäjä vastustaa toiminnan laajentumista, koska kohde sijaitsee omakotialueella. Laajentumisen sijaan tulee vaatia, että

Bemötande

Om detaljplaneutkastet kom en åsikt där man motsätter sig en utvidgning. De övriga invånarna i närområdet har inte varit i kontakt med Planläggningen under planprocessen.

Planlösningen har inte ändrats efter utkastskedet. Med detaljplanen vill man stöda att service, också servieboende, bibehålls i Sundom. I samband med nybyggandet kan man med disponeringen av byggnadsmassan i någon mån påverka hur ljud hörs till grannfastigheterna. I detaljplanen styrs byggandet av nybyggnader mot en mer sluten gårdsform. Dessutom är

Kårkullan nykyinen toimintaa muutetaan niin, että se ei enää aiheuta meluhaittaa.

det möjligt att på åsiktsgivarens fastighets gräns placera nya ekonomibyggnader som avgränsar gården.

I Vasa stads bostadspolitiska program 2019-2022 har vad gäller boendet för personer med funktionsnedsättning och intellektuell funktionsnedsättning dragits upp riktlinjer om att det för alla personer med funktionsnedsättning ska skapas människovärdiga förhållanden. Enligt det bostadspolitiska programmet ska boendet för personer med funktionsnedsättning och intellektuell funktionsnedsättning ordnas som en del av det övriga bostadsbeståndet som en fast del av olika bostadsområden, vilka är trafikmässigt lättillgängliga och i närheten av service. Vid placeringen av boendeenheterna beaktas bl.a. miljöns lämplighet, tillgänglighet, förbindelser samt närheten till service och aktiviteter som personerna behöver. Vid Kårkullas Sundom Boende uppfylls alla ovan nämnda kriterier

Målet i det bostadspolitiska programmet är att på 2020-talet bor inga personer med funktionsnedsättning på anstalt, utan i gruppboendehem i stil med Kårkullas Sundom Boende. I och med vårdreformen blir det ändringar i det här som delvis ännu bara håller på att bli utformade. Boendet för personer med intellektuell funktionsnedsättning har emellertid i Finland ordnats till stora delar i bostäder i gruppform. I framtiden behövs fortsättningsvis i enlighet med önskemål från klienterna och deras närstående boendeservice i gruppform.

12. Privatperson J

Bemötande

Jag anser att staden förstör en av de centrala delarna av Sundom bys gamla kulturmiljö genom att planera in en butik och bränslestation i detta område. (hänvisning till mera detaljer i tidigare kommentarer 20.6.2019.) Detta område borde användas till småskaligt byggande i samklang med omkringliggande gamla byggnader såsom prästgården, museiområdet och närliggande bostadshus. T.ex. kunde man tänka sig att locka hit egnahemshusbyggare som flyttar gamla traditionella stockhus till området, på liknande sätt som på Stundarsområdet i Solf.

Att placera en butik mitt emot skolan och dagisen är inte vettigt. Godiskonsumtionen hos byns skolbarn kommer säkert inte att minska med denna placering.

Lämpligt område för en ny butik finns nära vindkraftverket vid Myrgrundsvägen, mitt emot det nya bostadsområdet.

Trafiken i detta område är redan ett problem med dagliga tillbud och trafikstockningar. Vägavsnittet har dålig sikt och kompliceras av närheten till korsningen

I generalplanen finns tre ställen längs Myrgrundsvägen/Sundomvägen utmärkta för service, handel och förvaltning (P eller P1). Det område som är längst i söder är den befintliga affären i Översundom, det mittersta området är det område i Yttersundom som nu planläggs och området längst norrut är på Myrgrund, strax söder om Myrgrundbron. Området som planläggs är det största av de tre och det är också i landskapsplanen anvisat som närservicecentrum. Placering av kommersiell verksamhet på området är också historiskt berättigat. Till området har redan länge koncentrerats offentlig och kommersiell service.

På grund av generalplanestatusen planläggs inte småhusboende i de centralaste delarna av Yttersundom. Idén om flyttande av gamla byggnader är mycket bra. Det lönar sig att överväga det i det skede då Sundoms byområde börjar planläggas i större omfattning.

Områdets trafikarrangemang har diskuterats vid sakkunnigmöten mellan Vasa stad och NTM-centralen. Det har konstaterats att säkerheten inom gång- och cykeltrafiken för närvarande är det viktigaste målet och det bästa sättet för att nå det är att få ner fordonstrafikens hastighet vid detaljplaneområdet. I

till Kronviksvägen, infarten till skolan och dagisen. Varje morgon och kväll uppstår köer då föräldrar för och hämtar skolelever från skolan/dagisen. Cyklande och promenerande barn rör sig också på området.

detaljplanen har Sundomvägens vägområde breddats, men med breddningen eftersträvas inte mera rum för bilar utan för gång- och cykeltrafiken. I detaljplanen görs områdesreserveringar för trafik- och gatuområden enligt översiktsplanen för trafiken. Trafikplanen ingår som bilaga till detaljplanebeskrivningen.

I översiktsplanen för trafiken har vid skolan och affären planerats ett övergångsställe med mittrefug. Korsningen mellan Näsvägen och Sundomvägen har i planen framlagts enligt det nuvarande. Vid uppgörandet av översiktsplanen har beaktats att Sundomvägen är en specialtransportrut för tung trafik.

13. Privatperson K

Bemötande

Åsiktsgivaren tar ställning till f.d. Ludens/Rönnqvists båtverkstads fastighet

Framtiden:

- Minst 400 m² byggrätt för affärs- och servicebyggande
- Av byggrätten minst 30 % för boende
- Ingen grill på tomten
- Önskemål om god förbindelse från S-markets parkeringsplats
- Önskemål att S-market placeras så långt från Sundomvägen som möjligt, varvid småaffärer får synlighet och torget blir så stort som möjligt.

Den nuvarande byggnaden

- I den nuvarande byggnaden finns en tvåa som har använts både som bostad och kontorslokal.
- Den nuvarande byggnadens utseende har man planerat att förbättra, då man får veta vilka färger och vilken stil den bredvidliggande marketbyggnaden får, före det har man inte velat vidta åtgärder.

I detaljplaneförslaget har en byggrätt på 250 m² vy anvisats för fastigheten. En större ökning av byggrätten skulle ha förutsatt att fastighetsägaren förhandlar med staden om eventuella markanvändningsavtal. NTM-centralens trafikansvarsområde har också konstaterat att på ifrågavarande fastighet får placeras en anslutning direkt från Sundomvägen bara i det fall att verksamheten är småskalig. Enligt NTM-centralens utlåtande skulle lösningen i utkastskedet (byggrätt 400 m² vy) medföra för mycket kundtrafik på tomten.

I detaljplaneförslaget är grillen placerad på en annan fastighet.

NTM-centralens trafikansvarsområde har konstaterat att någon direkt körförbindelse mellan S-market och ifrågavarande fastighet inte kan göras så att S-markets fordonstrafik inte styrs direkt till Sundomvägen. På grund av det här har i detaljplanen bestämts att trädbestånd ska planteras mellan S-market och ifrågavarande fastighet.

14. Privatperson L

Bemötande

Som arrendator på planområdet önskar åsiktsgivaren få mera information om planerna, tidsschemat och arrangemangen i och med planen och vad som händer med befintliga byggnader och verksamheter på området, kompensationer osv.

Om detaljplanen genomförs innebär det att de byggnader som arrendatorn äger rivs och verksamheten flyttas till annat ställe. Åsiktsgivaren och Vasa fastighetssektor har fört närmare diskussioner om detaljerna och eventuella kompensationer.

15. Pensionärshemsföreningen Hemgården r.f

Bemötande

- Förslag 1 i planeförslaget är att föredra.
- Sträckningen på stigen mellan AP område och Y M/S uppfattas som positivt av styrelsen.
- Byggrätten på PL-1 område kunde utökas till planteringsområdet inom ramen för PL-1 området.
- Arrendeområdet kunde utökas till att omfatta hela PL-1 området i sin helhet.
- Byggnadskropparna på AP området i Förslag 2 föreslås ritas in på AP området i Förslag 1.

I detaljplaneförslaget har stigen lämnats bort, men fastighetsägaren eller arrendatorn kan om så önskas bygga en stig och upprätthålla den.

PL-1-områdets byggrätt har utvidgats till det område som i utkastskedet har märkts som område som planteras.

Om arrendeavtal kan förhandlingar föras med fastighetssektorn.

- Vägen genom AP området; det bör undersökas möjligheten till en annan sträckning så att det inte begränsar AP området. Det finns troligen inget fastställt servitut för vägens sträckning.
- Förrådsbyggnaden "t 70" byggrätt kunde sammanföras med förrådsbyggnaden "t 90".
- På AP området mellan 300m2 byggnaden och PL-1 kunde en förrådsbyggnad planeras in.

Lätt trafikleden längs Storsvedsvägen uppskattas.

Eftersom servicebyggandets framtid på Österbottens välfärdsområde är oklar, definierades områdets byggnadsytor vagare än i utkastskedet. Med verbala bestämmelser styrs emellertid planeringen av nybyggandet så att byggnaderna anpassas till den värdefulla miljön. Även området mellan Hemgården och prästgården definierades i förslagsskedet med AP-beteckning, vilken möjliggör både sedvanligt boende och serviceboende på området.

Behovet av ett körservitut har undersökts och det har konstaterats att för den fastighet som finns på norra sidan om Hemgården är det inte lätt att ordna någon ny rutt. Vid körservitutet finns också de ledningsservitut som Vasa Vatten och Vasa Elektriska kräver, vilka begränsar planeringen av AP-området i varje fall.

Ekonomibyggnaderna har utmärkts riktgivande på området, varvid deras placering av motiverade skäl kan avvika något från den plats som anvisats i detaljplanen. I detaljplaneförslaget har inte definierats byggrätt för enskilda byggnader, utan för dem har en total byggnadsrätt utfärdats. Det här gäller både ekonomi- och bostadsbyggnader.

16. Vasa byggnadsreparation Ab

- Önskan är att man på tomten får uppföra en byggnad i en våning och att placeringen kunde vara densamma som den nuvarande byggnadens
- Önskan är att de gång- och cykelvägar som är under planering inte minskar på fastigheten för mycket.
- Önskan är att det får finnas en bostad i byggnaden.

Bemötande

Byggnadsytan har ändrats så att den är friare, så att en nybyggnad kan placeras på den plats där den passar bäst. En byggnad kan uppföras också i en våning, men på grund av tomtens ringa storlek kan det bli svårigheter med parkeringsplatser och ordnande av lastning, om byggnaden tar upp för mycket gårdsutrymme.

Vid planeringen av Kronviks cykelväg har önskemålet beaktats om att cykelvägen inte ska minska tomterna för mycket. I planen har Kronviksvägens trafikområde vid Sundoms affär definierats vara betydligt smalare än på andra ställen invid Kronviksvägen.

Bostaden i den nuvarande byggnaden får enligt detaljplanebestämmelsen renoveras. I nybyggnaden tillåts inga bostäder, eftersom fastighetens förhållanden ändras så mycket att fastigheten inte längre passar för boende. Till området styrs mycket mera fordonstrafik än i nuläget. Anslutningen som reserverats för S-markets kundtrafik finns alldeles intill fastigheten.